

[Ministeren for handel, industri og søfart.] til at importere det. Det er dog ikke vanskeligt uanset dette forhold at give et svar på det stillede spørgsmål. Vi har gennem to verdenskrige set, hvilket uvurderligt aktiv en dansk sukkerproduktion har været for det danske samfund. Dels har det været muligt gennem sukkerfabrikkernes eksistens at sikre den danske befolkning en rimelig forsyning med sukker, dels har den danske sukkerproduktion som Nordens sukkerreserve vist sig at være et meget vigtigt aktiv, hvorved vi har kunnet sikre os vigtige råvarer, som vi ellers ikke kunne skaffe til landet. Endnu den dag i dag, snart 5 år efter krigens afslutning, har den handelspolitiske betydning af eksportsukkeret sin fulde gyldighed.

Ved hjælp af udbyttet i høståret 1949—50 har vi gennem sukkerekporten kunnet skaffe landet en række vigtige råvarer, delvis varer af dollarkarakter, og vi har kunnet eksportere et ikke ubetydeligt kvantum sukker mod frie dollars, som vi allesammen ved har en overordentlig stor værdi for landet. Der kan derfor ikke herske nogen tvivl om, at uanset, at man må se i øjnene, at dansk sukkerproduktion i visse perioder kan være privatøkonomisk urentabel på den måde, at man som tilfældet var i 30'erne, i visse perioder kan importere sukker billigere, end vi selv kan fremstille det, synes det historiske forløb gennem de seneste 25—50 år at bevise, at sukkerproduktionen har en stor værdi for landet. Den har sin værdi, som jeg sagde det, i krigstid ikke alene for Danmarks, men for hele Nordens forsyning, og den har sin værdi handelspolitisk gennem de vigtige varer, vi ved en sukkereksport kan tilbytte os.

Når man har afgjort dette problem og er kommet til den slutning, at en sukkerproduktion har en fornøftig plads i den danske samfundshusholdning, så bliver det næste spørgsmål naturligvis, om det er rigtigt, at en så speciel og så samfundsbetonet produktion foregår på privatkapitalistisk basis. Personlig vil jeg svare nej til dette spørgsmål, og mit parti er af samme opfattelse. Denne produktion burde utvivlsomt under en eller anden form overtages af samfundet. Det kan være rigtigt, at en direkte nationalisering under de nuværende prisforhold ville blive meget dyr, når der skulle ydes fuld

erstatning efter grundlovens regler, men på langt sigt tror jeg dog, at en løsning af denne karakter ville være rigtigere end en koncessionsordning.

Som enhver i det høje ting imidlertid vil vide, er der ingen politisk mulighed for et nationaliseringsforslags gennemførelse, og der er som følge heraf heller ikke nogen grund for et regeringsparti til at fremsætte et sådant forslag. Jeg blev i det andet høje ting uenig med ordføreren for det kommunistiske parti, der vel erkendte, at et nationaliseringsforslag ville være komplet uigennemførligt, men dog mente, at det ville have et, som han sagde, agitatorisk formål at fremsætte det. Jeg kan ikke i dette tilfælde tilslutte mig denne opfattelse. Det er jo rigtigt, at man undertiden ved at foreslå ting, der ikke er gennemførlige, kan fremkalde en debat, der kan være gavnlig for problemernes afklaring, men i dette tilfælde tror jeg, eller rettere sagt er jeg sikker på, at det er rigtigere at hellige sig problemets saglige løsning og ikke agitationen, at man altså gør sit yderste for at fremskaffe så billigt sukker til befolkningen som muligt.

En anden form for samfundsøvertagelse ville det være, om fabrikkerne kunne omdannes til andelsselskaber. Det er en udvej, der har været drøftet under forhandlingerne dels i rigsdagens stående sukkerudvalg, dels under de forhandlinger, der fra ministeriets side har været ført med fabrikkerne. Det har imidlertid ikke været muligt at se nogen praktisk udvej for en andelsdrift af sukkerfabrikkerne i øjeblikket. Jeg skal imidlertid ikke nægte, at det ville glæde mig, om de danske landmænd, der jo på andelsmæssig basis har løftet betydeligt større opgaver, formåede i løbet af den 10-årige koncessionsperiode, der nu står foran os, at gøre de nødvendige forarbejder til en sådan løsning.

Når man er kommet så langt i problemernes gennemtænkning som her, står der i og for sig tilbage for regeringen og for rigsdagen kun to muligheder, nemlig enten den mulighed at lade sukkerproduktionen foregå på normale frie vilkår indenfor den almindelige lovgivnings rammer, d. v. s. aktieselskabslovgivning, udbyttebegrænsningslovgivning, priskontrol m. v., men bortset fra den ved denne lovgivning skabte begrænsning at lade sukkerproduktionen være fri, eller at søge en så god koncession ført igen-